



Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Śladowie jest OK!

Dorota Dębska, Aneta Kaczor, Beata Poryszewska

Jeszcze dwa lata temu w naszej szkole mało wiedzieliśmy o ocenianiu kształtującym. Ktoś coś czytał, ktoś coś słyszał, ale czym jest daleka teoria od bliskiej praktyki? Zaczynając przygodę z OK, zadawaliśmy sobie mnóstwo pytań: Co to jest? Jak to wprowadzać? Czy jest nam to potrzebne? Czy ma to zastąpić oceny sumujące? Niektóre nazwy, jak np. NaCoBeZu, brzmiały bardzo tajemniczo... Przed przystąpieniem do realizacji oceniania kształtującego w naszej szkole rada pedagogiczna została odpowiednio przeszkolona. Nauczyciele uczestniczyli w kursie internetowym „Lider oceniania kształtującego”, ponadto odbywały się szkolenia stacjonarne oraz wyjazdowe, gdzie mogliśmy dzielić się naszymi doświadczeniami oraz czerpać z rad kolegów i koleżanek.

Postaramy się przybliżyć, czym jest OK oraz podzielić się dobrymi praktykami z naszej szkoły. Szczegółowe informacje oraz dużo podpowiedzi i inspiracji można znaleźć na stronie www.ceo.org.pl. W Polsce specjalistką od oceniania kształtującego jest Danuta Sterna, która wymienia pięć strategii oceniania kształtującego:

- I. Określanie i wyjaśnianie uczniom celów uczenia się i kryteriów sukcesu.
- II. Organizowanie w klasie dyskusji, zadawanie pytań i zadań dających informacje, czy i jak uczniowie się uczą.
- III. Udzielanie uczniom takiej informacji zwrotnej, która przyczyni się do ich widocznych postępów.
- IV. Umożliwianie uczniom, by korzystali wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności.
- V. Wspomaganie uczniów, by stali się autorami procesu swojego uczenia się.

Staramy się pracować zgodnie z tymi strategiami, ale jak nas przekonywano na szkoleniach, najważniejsze to nie bać się i wprowadzać ocenianie kształtujące małymi krokami. Nie musimy tutaj sztywno trzymać się wytycznych, każdy nauczyciel musi znaleźć w klasie swój własny sposób na nauczanie i stosowanie elementów OK.

Bardzo ważny jest pierwszy punkt, tj. określanie i wyjaśnianie uczniom celów uczenia się i kryteriów sukcesu. Chodzi po prostu o to, że podajemy uczniom cel lekcji w języku dziecka, takimi słowami,

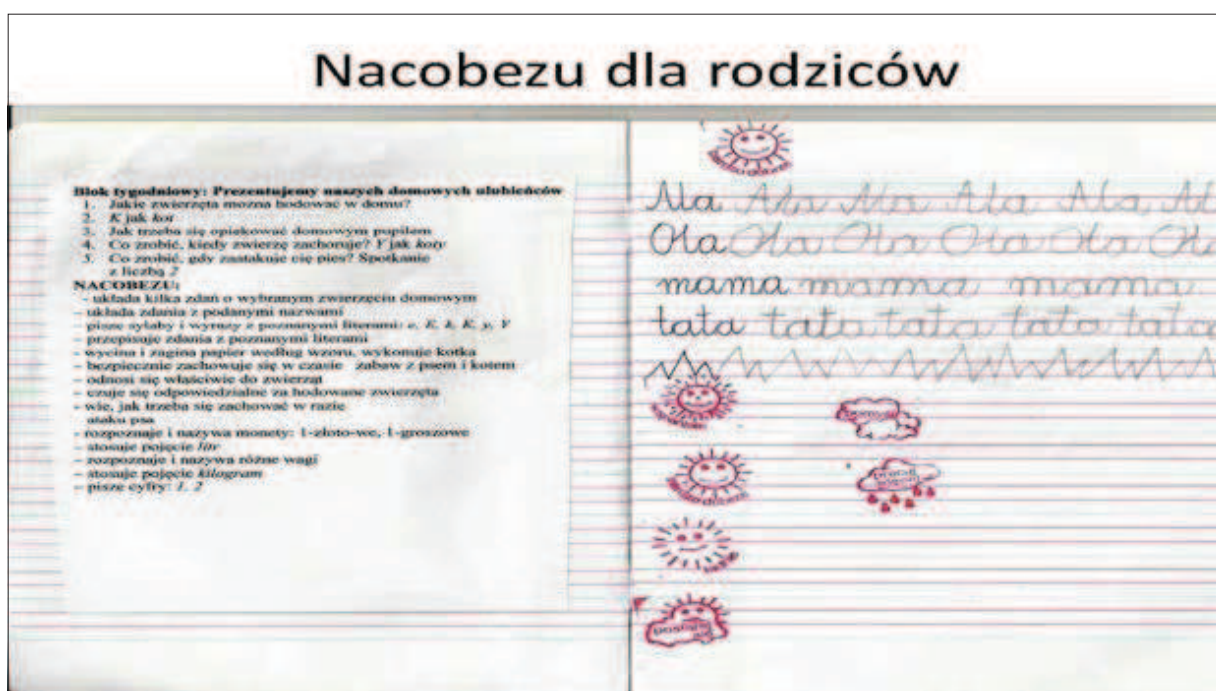


żeby zrozumieli. Uczeń chce wiedzieć, po co przechodzi do szkoły, czego dzisiaj będzie się uczył. A wybór formy przekazania tej wiedzy należy już do nauczyciela. W nauczaniu zintegrowanym uczniowie dostają od wychowawców karteczki z celami lekcji i NaCoBeZu do wklejenia do zeszytu. NaCoBeZu (Na co będę zwracać uwagę?) są to inaczej kryteria sukcesu, czyli zjawiska i fakty, które pokażą, czy i w jakim stopniu zostały osiągnięte cele lekcji. NaCoBeZu jest uszczegółowieniem celów lekcji tak, aby uczeń dokładnie wiedział, czego ma się nauczyć. NaCoBeZu to nie ograniczenia, ale wskazówki do nauki. Ocenie podlega tylko to, co było ustalone w NaCoBeZu. Dobrą praktyką w naszej szkole okazał się zeszyt ucznia prowadzony w ten sposób, że lewa strona jest dla nauczyciela, a prawa dla ucznia. Na lewej stronie dzieci wklejają karteczki oraz jest miejsce na informację zwrotną nauczyciela dotyczącą pracy dziecka. Po prawej stronie dzieci piszą, rysują itd. Jest to forma przejrzysta zarówno dla dzieci, jak i ich rodziców. Przygotowujemy również (można ustalić wspólnie z uczniami) NaCoBeZu do sprawdzianów. Wprowadziliśmy NaCoBeZu do wycieczek, więc dzieci wiedzą, jak się mają zachowywać, jakie mają zadania oraz na co muszą zwrócić uwagę, co należy zapamiętać. Dzięki temu mogą więcej czerpać z wszelkich wyjazdów. Mamy też w klasie stałe NaCoBeZu do umiejętności kluczowych oraz do regulaminu zachowania. Zawsze je omawiamy na początku lekcji lub przed wycieczką.

Istotą dobrej praktyki OK w SP im. Wł. Jagiełły w Śladowie jest:

1. Dzielnie się w zespołach przedmiotowych wypracowanym nacobezu- bloki tematyczne w nauczaniu zintegrowanym, II etap kształcenia- stworzenie bazy nacobezu do działów tematycznych.
2. Stałe nacobezu do wybranych umiejętności kluczowych na poszczególnych etapach kształcenia, piktogramy.
3. Autorski kodeks zachowania z nacobezu- plansze umieszczane są we wszystkich klasach 0-III.
4. Przykład zeszytu -lewa strona dla nauczyciela, prawa strona dla ucznia. (po lewej karteczki z celami, nacobezu i t.j.).
5. Spójność oceniania na I i II etapie kształcenia.

Drugim ważnym elementem jest monitorowanie przebiegu lekcji, sprawdzanie, co już uczniowie potrafią, na jakim są etapie, z czym mają trudności. Nauczyciel zadaje pytania zachęcające do porównywania, odwoływania się do tego, co uczniowie już wiedzą, a nad czym trzeba się zatrzymać. Sprawdzonym sposobem jest stosowanie tzw. metodników – metody świateł drogowych. Zielone „światło” oznacza zrozumienie zagadnienia, żółte to prośba o pomoc, a czerwone to „nie wiem, nie rozumiem”. Jest to natychmiastowa informacja dla nauczyciela, jak dalej na lekcji pracować. Jednym z narzędzi oceniania kształtującego jest również stosowanie patyczków z imionami uczniów, z których nauczyciel losowo wybiera dziecko do odpowiedzi. Sprzyja to skupieniu i ciągłej gotowości, ponieważ uczeń może być kilkakrotnie wylosowany. Lekcja z OK jest dialogiem nauczyciela z uczniami.



Następna strategia – naszym zdaniem drażliwy temat, który jak najczęściej należy podejmować w rozmowach z rodzicami, to informacja zwrotna. Pamiętamy chyba wszyscy częste pytanie rodziców: A co dostałeś? A Ola, co dostała? Tak, tak, oceny... Temat rzeka. W naszej szkole stosujemy i ocenę sumującą i IZ – informację zwrotną. Możemy ustalić w klasie, które prace jak oceniamy. Lub – wg zaleceń OK – w procesie uczenia się stosować IZ, a na zakończenie tego procesu oceniać sumująco. Z każdym dniem doskonalimy się w formułowaniu dobrej IZ. Powinna ona zawierać cztery elementy:

- podkreślenie tego, co uczeń zrobił dobrze (+)
- wskazanie, z czym ma trudności (-)
- informację, jak ma poprawić pracę (?)
- wskazówki do dalszej pracy (?)

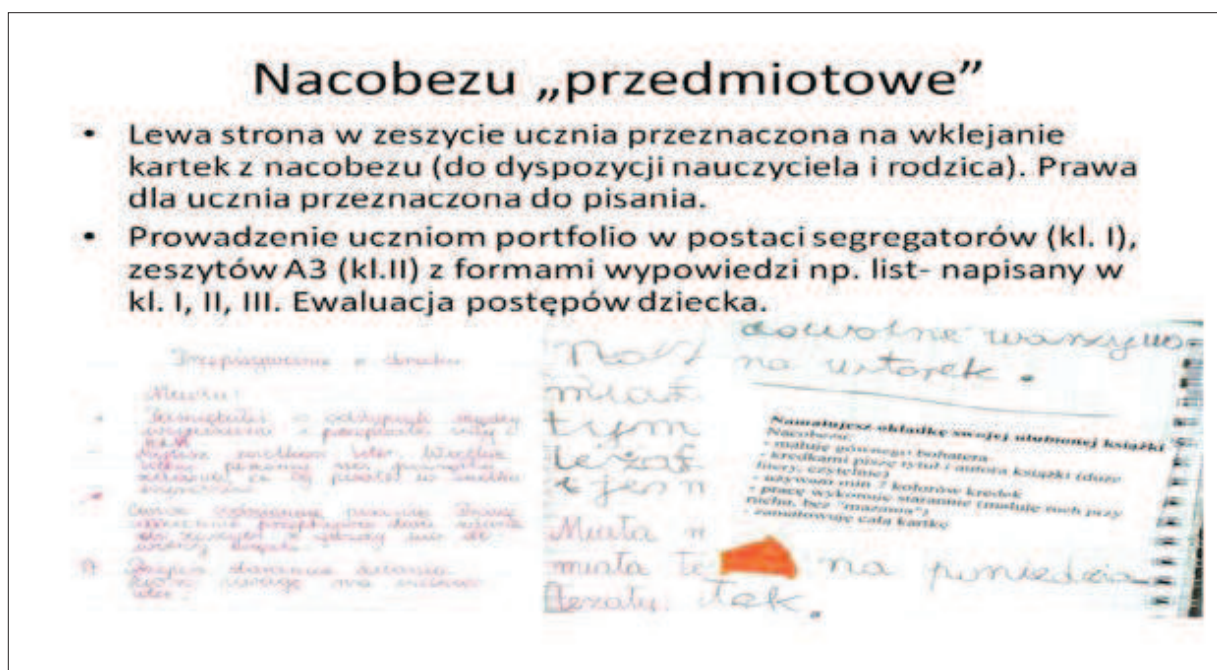
Ważne jest, że w naszej informacji zwrotnej odnosimy się tylko do NaCoBeZu. Jeżeli w NaCoBeZu nie wspomniemy o poprawności ortograficznej, to nie możemy odnosić się do ortografii w naszym komentarzu. Tak więc, tworząc NaCoBeZu, naprawdę musimy zastanowić się, na co będziemy zwracać uwagę.

Kolejna strategia – umożliwienie uczniom, by korzystali wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności – czyli to, co dzieci uwielbiają. Dyskusje w parach lub grupach, ustalanie wspólnej odpowiedzi, przekonywanie do swoich racji, stosowanie oceny koleżeńskiej,

sprawdzanie pracy kolegi lub dokonanie oceny np. po wystuchaniu głośnej recytacji: „Znałeś cały wiersz, mówiłeś za cicho, prawie cię nie słyszałem” itd.

Piątą strategią jest wspomaganie uczniów, by stali się autorami procesu swojego uczenia się. Jak mówi Danuta Sterna, głównym celem OK jest wyposażenie uczniów w umiejętność uczenia się. Uczniowie stają się odpowiedzialni za swój proces edukacji. Ujednolicone formy pracy z uczniem na wszystkich przedmiotach dają mu poczucie bezpieczeństwa, sprawczości i przewidywalności. Jasno wytyczone cele, precyzyjnie określone wymagania, zadania pozwalają usprawnić proces uczenia się.

Dostrzegamy zalety oceniania kształtującego, jest nam z każdym dniem coraz łatwiej. Wspieramy się nawzajem, dzielimy materiałami. Ale, mimo że idzie nam coraz sprawniej, to i tak stwierdzamy, że OK wymaga dużego zaangażowania nauczyciela, jest czasochłonne. Liczymy, że w przyszłości wydawnictwa ułatwią nam pracę, wspomogą przykładowymi celami i NaCoBeZu lub informacjami zwrotnymi. Z naszych doświadczeń wynika, że rodzice również cenią sobie OK. Doceniają przede wszystkim cele i NaCoBeZu, dzięki którym mogą monitorować proces uczenia się dziecka. Wcześniej często zdarzało się, że dziecko „nie pamiętało”, co było na lekcjach, teraz wystarczy spojrzeć do zeszytu i wszystko jest jasne.



Uważamy, że spośród wielu nowości w edukacji Szkoła Ucząca Się – Oceniania Kształtujące celuje we wprowadzaniu zmian w myśleniu uczniów oraz

ich podejściu do uczenia się. OK przez swoją prostotę, zaangażowanie uczniów, rodziców i nauczycieli może przynieść rozwiązanie wielu problemów polskiej szkoły.

Namalujesz okładkę swojej ulubionej książki

NaCoBeZu:

- maluję głównego bohatera
- kredkami piszę tytuł i autora książki (duże litery, czytelnie, ozdobnie)
- używam min. 7 kolorów kredek
- pracę wykonuję starannie (maluję ruch przy ruchu, bez „mazania”)
- zamalowuję całą kartkę

Uczestniczysz w Wielkim Festiwalu Sportowym Mistrzowie Dzieciom (wycieczka)

NaCoBeZu:

- aktywnie uczestniczę w imprezie masowej
- zachowuję się kulturalnie
- przestrzegam zasad bezpieczeństwa (pilnuję się grupy)
- słucham opiekunów i prowadzących imprezę
- oglądam pokazy dyscyplin sportowych
- wykonuję ćwiczenia i zadania wg instrukcji sportowców
- wymieniam min. 5 dyscyplin sportowych

Poznasz literę r, R

NaCoBeZu:

- znajduję litery r, R w wyrazach
- słyszę głoskę r w wyrazach (na początku, w środku, na końcu)
- mówię słowa rozpoczynające się głoską r
- czytam wyrazy z literą r, R
- piszę wyrazy z literą r, R

Pięknie czytasz

NaCoBeZu:

- czytam wszystkie litery, sylaby, wyrazy i zdania
- wyrazy są niezmiennione, zwłaszcza ich zakończenia
- zwracam uwagę na znaki interpunkcyjne (, . ? !)
- pokazuję emocje głosem
- utrzymuję odpowiednie tempo czytania (nie wolno jak żółw ani szybko jakby gonił mnie pies)
- czytam głośno i wyraźnie
- czytam płynnie – tak jak się mówi (staram się nie głoskować, jeżeli mam trudności, to dłuższe wyrazy czytam, sylabizując)

Dorota Dębska, Aneta Kaczor, Beata Poryszewska

są nauczycielkami w Szkole Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Śladowie.